

NARKOMANIJOS PREVENCIJA KAIP VISUOMENĖS SAUGUMO GARANTAS

Vladimiras Andrejevas¹

¹*Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakulteto Valstybės sienos apsaugos katedra
V. Putvinskio g. 70, LT-44211 Kaunas
Telefonas (8-37) 303666
El. paštas: vladimiras@mruni.eu*

Dalia Jurgaitienė²

²*Klaipėdos universiteto Sveikatos mokslų fakulteto Visuomenės sveikatos katedra
Herkaus Manto g. 84, LT- 92294 Klaipėda
Telefonas (8-46) 378893
El. paštas: dalia.jurgaitiene@gmail.com*

Santrauka. Didėjantis Lietuvoje narkomanų skaičius, plūstantys į Lietuvą narkotikai, jų neteisėta gamyba ir platinimas Lietuvoje, prastėjanti ekonomika, neefektyvi narkomanijos prevencija verčia visus susimąstyti, kodėl taip yra. Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakultete jau daug metų vykdoma narkomanijos prevencija tarp Kauno apskrities gimnazijų ir mokyklų moksleivių. Straipsnio tikslas – pasidalinti narkomanijos prevencijos moksleivių tarpe patirtimi. Mokslinio tyrimo tikslas – išanalizuoti vykdomos narkomanijos prevencijos ypatumus ir jos įtaka formuojant jaunų žmonių požiūrį į narkomaniją. Tyrimo objektas – darbo su moksleiviais patirtis ir ypatumai. Tyrimo metodas – ilgalaikio darbo narkomanijos prevencijos srityje analizė. 2010 metais spalio mėn. Klaipėdos universitete ir Mykolo Romerio universitete (Kauno m. filialas) buvo apklausti šių universitetų pirmakursiai. Viso apklausėme 270 pirmo kurso studentų: 119 iš Klaipėdos ir 151 iš Kauno. Tyrimo duomenys buvo apdoroti SPSS programa (13 versija), pasirinktas reikšmingumo lygmuo $p \leq 0,05$. Iš pateiktų 7 temų apie narkotines medžiagas moksleiviai daugiausiai dėmesio skyrė temoms apie narkotikų vartojimo pasekmes ir narkotikų vartojimo požymius. Sekančiose vietose liko temos: narkotikų rūšys, gydymas nuo priklausomybės, narkotikų vartojimo būdai. Pirmoje vietoje abiejų miestų mokiniai norėtų klausytis gydytojų, antroje – policijos darbuotojų. Į 3 ir 4 vietas pateko mokyklų sveikatos specialistai ir mokyklų psichologai. Iš visų informacijos pateikimo formų respondentai prioritetus atidavė teminių filmų narkotikų tema ir fotonuotraukų iš narkomanų gyvenimo peržiūrai. Apie 70 proc. respondentų pritarė apsaugos darbuotojų ir kitų klubo darbuotojų darbo vaidmeniui sustiprinimui jaunimo pasilinksminimo vietose. Policijos vaidmeniui pritarė apie 25 proc. respondentų. Jie pateikė visą eilę priemonių, kurias galėtų taikyti policija naktinio pasilinksminimo įstaigose ar jų prieigose. Šio tyrimo medžiaga gali būti naudinga specialistams ir pareigūnams, dirbantiems prevencini darbu.

Pagrindinės sąvokos: narkotikai, narkomanijos prevencija, moksleiviai, darbo su vaikais ypatumai.

IVADAS

Kovos su narkomanija klausimas yra šiandien vienas iš aktualiausių. Šiuo metu narkomanija taip išsiplėtė, kad kalba eina jau apie nacionalinį saugumą. Galima tik spėlioti kiek Lietuvoje yra narkomanų. Pagal neoficialus duomenis, jų skaičius sudaro nuo 7 iki 10 tūkstančių¹. Narkomanija ir susiję su ja nusikaltimai Lietuvoje, kaip ir visame pasaulyje, tampa piktybiniu naviku. Policijos

¹Grimalauskienė O. Narkotikų vartojimo prevencija bendruomenėje. Pirminės sveikatos priežiūros darbuotojo žinynas. Vilnius: leidykla „Sveikata“, 2002, 37 – 59

departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos duomenimis daugiausia narkomanų ir juos narkotikais aprūpinančiųjų asmenų gyvena šešiuose pagrindiniuose dideliuose Lietuvos miestuose: Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Panevėžyje ir Alytuje². Atlikti žalingų įpročių plitimo tyrimai parodė, kad 11,9% penkiolikos-šešiolikos metų amžiaus moksleivių bent kartą vartojo marihuaną ar hašišą, dažniau berniukai nei mergaitės, 15,5% penkiolikos-šešiolikos metų amžiaus moksleivių bent kartą vartojo kokį nors narkotiką³. Labiausiai paplitęs narkotikas – kanapės, o taip pat produktas iš jų – marihuana. Tačiau nemažiau populiarios yra tokios narkotinės medžiagos, kaip ekstazi, amfetaminas ir metamfetaminas⁴. Žinomas jaunimui ir heroinas⁵. Pagal ekstazi vartojimą jaunimo tarpe Lietuva Europoje užima 8-ją vietą ir aplenkė tokias šalis kaip Prancūzija, Švedija, Suomija, Belgija, Graikija, Portugalija ir Lenkija⁶. 18,5% Lietuvos gyventojų tvirtina, kad jiems nors vieną kartą gyvenime buvo pasiūlyta įgyti narkotines medžiagas, ir dažniausiai tai įvykdavo klubuose bei uždaruose vakarėliuose⁷. Dvigubai didesnis nei kaimo vietovėse narkotikų vartojimas jaunimo tarpe yra trijuose pagrindiniuose Lietuvos miestuose: Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje⁸. Narkotikų kontrolės departamento prie LR Vyriausybės duomenimis, gydymo įstaigose per metus yra gydomi 50 vaikų nuo priklausomybės nuo narkotikų⁹. Pusė iš jų vartojo heroiną, kiti – ekstazi, amfetaminą, žolę¹⁰.

Pateikti skaičiai ir procentai liudija apie tai, kad šalyje egzistuoja narkomanijos problema. Taip pat narkomanijos plitimui susiklostė palankios sąlygos po Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą: atviros vidinės sienos ir minimali Europos Sąjungos piliečių kontrolė¹¹. Taip pat šie duomenys vienprasmėškai patvirtina, kad į visuomenę ateina jaunų žmonių karta, apsunkinta psichoaktyvių medžiagų vartojimo sukeltų socialinių bei sveikatos problemų našta¹². Valstybes institucijų pareiga apsaugoti nuo narkotiku invazijos mūsų

² Narkotikų kontrolės departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės metinis pranešimas – 2007 m.

³ Narkotikų kontrolės departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės metinis pranešimas – 2009 m.

⁴ Davidavičienė A. Narkotinių medžiagų vartojimo prevencija švietimo įstaigose: 2002 m. monitoringo duomenų analizė. Vilnius: UAB „Efrata“, 2002, 12–25 p.

⁵ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. sausio 6 d. įsakymas Nr. 5 „Dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų sąrašo patvirtinimo“ Valstybės žinios Nr. 4–113, 2000.

⁶ Hibell B, Andersson B, Bjarnason T, Ahlström S, Balakireva O, Kokkevi A, et al. The 2003 ESPAD report – alcohol and other drug use among students in 35 European countries. Swedish Council for information on alcohol and other drugs CAN and Council of Europe (Pompidou group). Stockholm; 2004. Available at:

⁷ Tyrimas: Narkotikų vartojimas ir paplitimas Lietuvoje. Narkotikų kontrolės departamentas. 2009 m.

⁸ Jurgaitienė D. Narkotikų vartojimo paplitimas tarp moksleivių ir lemiantys veiksniai. Monografija. Klaipėda, S. Jokužio leidykla, 2010, 191–198 p.

⁹ Narkotikų kontrolės departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės metinis pranešimas 2008 m.

¹⁰ Narkotikų kontrolės departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės metinis pranešimas 2010 m.

¹¹ Gruodytė E. Narkotikai ir baudžiamoji atsakomybė. Monografija. Lietuvos teisės universitetas: teisinės informacijos centras. 2004, 26–69 p.

¹² Jurgaitienė D., Zaborskis A., Šumskas L. “Narkotikų vartojimas tarp Klaipėdos profesinio mokyklų moksleivių 2004- 2006“ Medicina (Kaunas), 2009, 45 (4): 843–851 p.

piliečius o ypač vaikus¹³.

METODIKA IR TIRIAMIEJI

Nuo 1998 metų Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakultete (Kaune) Valstybės sienos apsaugos katedroje pagal susitarimą su Kauno m. savivaldybe Kauno m. mokiniams buvo vykdoma tam tikra narkomanijos prevencijos programa užsiėmimų forma.

Bendravimas su mokiniais vykdavo apie 1 val. specializuotame narkomanijos prevencijos kabinete įvairiomis formomis ir būdais: pokalbiai, klausimai, atsakymai, skaidrių, fotonuotraukų bei filmų peržiūra ir pan. Naudojamos visos turimos informacinės priemonės: narkotikų muziejaus eksponatai, lagaminas su narkotikų pavyzdžiais, nuotraukos, vaizdo įrašai, kompaktinės plokštelės ir kt. Užsiėmimo metu buvo nagrinėjami tokie klausimai: kas yra narkomanija, kas yra narkomanas, kokie narkotikai vaikams yra žinomi, kokios pasekmės gali būti, pradėjus vartoti narkotikus, kas yra priklausomybė nuo narkotikų ir pan..

Nuo 1998 m. iki 2010 m. fakultete apsilankė 2000 moksleivių. Darbas vykdomas su 5-8 klasių moksleiviais, kurių amžius – nuo 10 iki 14 metų. Optimalus moksleivių skaičius – 15-20 moksleivių.

Bendradarbiavimo su įvairiomis institucijomis dėka šiame kabinete yra visa būtina medžiaga: lankstinukai, narkotikų pavyzdžiai, nuotraukos ir t.t. Taip pat naudojamės medžiaga, kurią teikia Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos.

Mokiniams patikdavo tokios informacijos apie narkotikus ir narkomaniją pateikimo formos ir jie noriai lankėsi šiame kabinete.

Nutarėme patikrinti, ar tikrai šiame specializuotame kabinete naudojami informacijos metodai yra efektyvūs ir patrauklūs mokiniams, remiantis mokslinių tyrimų atlikimo metodika. Tam tikslui sukūrėme anketą, kurios pagalba nutarėme apklausti ką tik baigusius bendrojo lavinimo mokyklas jaunos žmonės – Klaipėdos ir Kauno studentus – pirmakursius. Anketoje buvo 13 klausimų. Didžioji dalis klausimų buvo susijusi su specializuotame kabinete taikomų priemonių įvertinimu.

Mokslinio tyrimo tikslas – išanalizuoti vykdomos narkomanijos prevencijos ypatumus ir jos įtaka formuojant jaunų žmonių požiūrį į narkomaniją. Tyrimo objektas – darbo su moksleiviais patirtis ir ypatumai. Tyrimo metodas – ilgalaikio darbo narkomanijos prevencijos srityje analizė.

2010 metais spalio – lapkričio mėn. Klaipėdos universitete ir Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo fakultete buvo apklausti šių universitetų pirmakursiai. Viso apklausėme 270 pirmo kurso studentų, 119 iš Klaipėdos ir 151 iš Kauno. Šių studentų prašėme prisiminti

¹³Lietuvos Respublikos Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos ratifikavimo įstatymas. Valstybės žinios Nr. 60–1501, 1995.

paskutinius du metus mokykloje, kurią jie neseniai baigė, ir į klausimus atsakinėti moksleivių akimis. Anketą sudarė 7 uždaro ir 6 atviro tipo klausimai. Buvo rekomenduojama, esant uždaro tipo klausimui, sunumeruoti pateiktus galimus atsakymų variantus eilės tvarka pagal svarbą, o šiuos skaičius pavadiname vietomis. Buvo skiriama tiek vietų, kiek buvo atsakymų variantų.

Tyrimo duomenys buvo apdoroti SPSS programa (13 versija), pasirinktas reikšmingumo lygmuo $p \leq 0,05$.

TYRIMO REZULTATAI IR JŲ APTARIMAS

Tyrimo metu respondentai pateikė atsakymus į visus anketos klausimus, tačiau siame darbe aptarsime tik kai kuriuos, musu nuomone, pacius reikšmingiausius.

Kaip matyti iš 1 lentelės, iš pateiktų 7 temų apie narkotines medžiagas moksleiviai daugiausiai dėmesio (t.y., I vietą) skyrė temai apie narkotikų vartojimo pasekmes. Net 35,8 proc. kauniečių ir 28,3 proc. klaipėdiečių (reikšmingo skirtumo tarp šių dviejų miestų respondentų nerasta, $p=0,242$) patvirtino, kad ši tema jų nuomone pati reikalingiausia mokiniam.

1 lentelė. Respondentų atsakymai į klausimą “Kokios temos būtų pačios reikalingiausios, kalbant apie narkotikus ir narkomaniją?” (sunumeruokite pagal svarbą)

Temos	Miestas	Atsakiusiųjų “taip” procentas			P(reikšmingumo lygmuo)	I–III vietų vidurkis proc. (išvestinis rodiklis)
		I vietoje pagal svarbą	II vietoje pagal svarbą	III vietoje pagal svarbą		
Narkotikų rūšys	Klaipėda	25,0	9,2	10,2	0,000	12,7
	Kaunas	14,6	4,6	12,6		
Narkotikų vartojimo būdai	Klaipėda	4,2	2,7	10,8	0,028	8,15
	Kaunas	6,0	8,6	16,6		
Narkotikų poveikis	Klaipėda	30,8	18,3	20,0	0,084	21,58
	Kaunas	16,6	27,2	16,6		
Narkotikų vartojimo pasekmės	Klaipėda	28,3	25,0	14,2	0,242	22,6
	Kaunas	35,8	19,2	13,2		
Priklausomybės išsivystymas	Klaipėda	6,8	18,6	19,5	0,003	17,5
	Kaunas	15,9	26,5	17,9		
Gydymas nuo priklausomybės	Klaipėda	5,0	5,0	13,3	0,022	9,1
	Kaunas	6,0	9,3	15,9		
Narkomanijos profilaktika	Klaipėda	0,8	2,5	3,3	0,002	3,9
	Kaunas	4,8	4,6	7,3		

Visai nedaug nuo pirmą vietą užėmusios temos atsiliko tema apie narkotikų poveikį, t.y., apie vartojimo požymius (30,8 proc. klaipėdiečių ir 16,6 proc. kauniečių, $p=0,084$). Susumavus pirmų trijų vietų rezultatus bendrai Klaipėdai ir Kaunui, ir išvedus vidurkį, matyti, kad daugiausia respondentų pasisakė už informaciją apie narkotikų vartojimo pasekmes, antroje vietoje – apie

narkotikų poveikį ir požymius, trečioje – apie priklausomybės išsivystymą. IV, V, VI vietose liko temos: narkotikų rūšys, gydymas nuo priklausomybės, narkotikų vartojimo būdai. Mažiausiai respondentų (išvestinis rodiklis tik 3,9 proc.), norėtų dalyvauti užsiėmimuose, kur būtų kalbama apie narkomanijos profilaktiką. Į tai turėtų atkreipti dėmesį pedagogai, prevencinių programų vykdytojai ar kiti lektoriai, vedantys užsiėmimus mokiniams.

Kas mokinių nuomone turėtų kalbėtis su jais tomis temomis, kurios buvo išvardintos 1 lentelėje? Rezultatai pateikti 2 lentelėje.

2 lentelė. Respondentų atsakymai į klausimą “Kas turi vesti šiuos užsiėmimus mokyklose?”
 (sunumeruokite pagal svarbą)

Specialistai	Miestas	Atsakiusiųjų “taip” procentas			P	I–III vietų vidurkis (išvestinis rodiklis)
		I vietoje pagal svarbą	II vietoje pagal svarbą	III vietoje pagal svarbą		
Klasių vadovai	Klaipėda	3,3	10,8	11,7	0,003	7,4
	Kaunas	8,6	6,0	4,0		
Mokyklos psichologas	Klaipėda	1,7	10,8	6,7	0,000	9,6
	Kaunas	12,6	9,9	15,9		
Socialinis pedagogas	Klaipėda	-	8,3	18,3	0,016	8,1
	Kaunas	3,3	8,6	9,9		
Pedagogai dalyko dėstytojai	Klaipėda	9,2	5,0	5,0	0,123	5,5
	Kaunas	2,6	3,3	7,9		
Mokyklos medikai	Klaipėda	7,5	5,0	9,2	0,000	10,0
	Kaunas	7,3	17,9	13,2		
Gydytojai	Klaipėda	35,8	14,2	14,2	0,526	21,0
	Kaunas	35,1	15,2	11,3		
Policininkai	Klaipėda	11,7	25,0	16,7	0,272	17,4
	Kaunas	15,2	23,8	11,9		
Bendraamžiai	Klaipėda	6,7	9,2	4,2	0,142	6,7
	Kaunas	6,0	7,9	6,0		
Nesvarbu kas, kad tik būtų įdomu	Klaipėda	18,3	6,7	10,0	0,000	8,5
	Kaunas	5,3	5,3	5,3		
Tik lektoriai iš svetur	Klaipėda	5,9	5,0	7,6	0,428	6,5
	Kaunas	4,0	2,5	3,3		

Pirmoje vietoje abiejų miestų mokiniai norėtų klausytis gydytojų (išvestinis rodiklis 21,0 proc.), antroje – policijos darbuotojų (išvestinis rodiklis 17,4 proc.) Reikšmingų skirtumų tarp abiejų miestų tais dviem klausimais nerasta (2 lentelė). Beveik vienodai balų surinko (apie 10 proc.) ir pateko į III ir IV vietas, mokyklų sveikatos specialistai ir mokyklų psichologai, nors žymiai dažniau šiais specialistais pasitikėjo kauniečiai nei klaipėdiečiai ($P=0,000$). Mažiausiai šiuo klausimu respondentai pasitiki pedagogais – dalykininkais (išvestinis rodiklis 5,5 proc.). 3 lentelėje pateikti atsakymai į klausimą “Kokia informacijos forma būtų pati patraukliausia (sunumeruokite pagal svarbą)?”.

3 lentelė. Respondentų atsakymai į klausimą “Kokia informacijos pateikimo forma būtų pati patraukliausia?” (sunumeruokite pagal svarbą)

Informacijos pateikimo forma	Miestas	Atsakiusiųjų “taip” procentas			P	I–III vietų vidurkis (išvestinis rodiklis)
		I vietoje	II vietoje	III vietoje		
Paskaita	Klaipėda	6,7	8,4	5,9	0,005	8,7proc.
	Kaunas	11,3	10,6	9,3		
Pokalbis	Klaipėda	11,8	9,2	15,1	0,053	12,08 proc
	Kaunas	12,6	10,6	13,2		
Diskusijos	Klaipėda	5,0	17,6	16,0	0,075	15,1 proc.
	Kaunas	16,7	15,3	20,0		
Klausimų atsakymų popietės	Klaipėda	1,7	12,2	10,9	0,072	7,2 proc
	Kaunas	2,6	6,0	9,9		
Foto nuotraukos	Klaipėda	13,4	24,4	17,6	0,019	18,7proc
	Kaunas	10,4	26,3	20,0		
Teminiai filmai	Klaipėda	47,1	12,6	10,1	0,448	21,5proc
	Kaunas	33,8	13,9	11,9		
Narkotikų pvz. demonstravimas	Klaipėda	8,4	11,8	16,8	0,406	10,8proc
	Kaunas	6,6	11,9	9,3		

Kaip matyti šioje lentelėje, respondentai prioritetus atidavė teminių filmų narkotikų tema ir fotonuotraukų iš narkomanų gyvenimo peržiūrai. Apie teminius filmus tiek Klaipėdos, tiek Kauno respondentai pasisakė vienodai dažnai ($p=0,448$), o nuotraukų peržiūrėjimą dažniau rinkosi respondentai iš Kauno ($P=0,019$). III vietoje respondentai nurodė diskusijas narkotikų ir narkomanijos tema (išvestinis rodiklis 15,1 proc.).

Šio tyrimo metu pavyko išaiškinti ir kai kuriuos kitus klausimus apie narkotikus jų vartojimą ir platinimą, ir apie su tuo susijusias visuomenės ir jaunimo saugumo problemas. Ypac daug buvo diskutuojama apie narkotikų vartojimą ir platinimą naktinio pasilinksminimo įstaigose. Apie 70 proc. respondentų pritarė apsaugos darbuotojų ir kitų klubo darbuotojų darbo vaidmens sustiprinimui jaunimo pasilinksminimo vietose. Policijos vaidmens sustiprinimui pritarė apie 25 proc. respondentų. Jie pateikė visą eilę priemonių, kurias galėtų taikyti policija naktinio pasilinksminimo įstaigose ar jų prieigose.

Apie naktinio pasilinksminimo įstaigose platinamus ir vartojamus narkotikus jau rase ir daug kitu tyrinėtoju tiek užsienyje¹⁴, tiek Lietuvoje¹⁵. Mūsų valstybines institucijas, užtikrinančios viešąją tvarką, turėtų labiau kontroliuoti šias pasilinksminimo įstaigas, kad neleisti ten platinti ir vartoti nelegalias narkotines medžiagas¹⁶.

¹⁴Evans-Whipp TJ, Bond L., Toumbourou JW., Catalano RF. School, parent, and student perspectives of school drug policies. The Journal Of School Health [J Sch Health], ISSN: 0022-4391, 2007 Mar; Vol. 77 (3): 138-146.

¹⁵Gruodytė E. Narkotikai ir baudžiamoji atsakomybė. Monografija. Lietuvos teisės universitetas: teisinės informacijos centras. 2004, 26 – 69 p.

¹⁶ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. sausio 6 d. įsakymas Nr. 5 „Dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų sąrašo patvirtinimo“ Valstybės žinios Nr. 4–113, 2000.

IŠVADOS:

Iš pateiktų 7 temų apie narkotines medžiagas moksleiviai daugiausiai dėmesio skyrė temoms apie narkotikų vartojimo pasekmes ir narkotikų vartojimo požymius. Atitinkamai 4,5 ir 6 vietose liko temos: narkotikų rūšys, gydymas nuo priklausomybės, narkotikų vartojimo būdai..

Pirmoje vietoje abiejų miestų mokiniai norėtų klausytis gydytojų, antroje- policijos darbuotojų. Į 3 ir 4 vietas pateko mokyklų sveikatos specialistai ir mokyklų psichologai.

Iš visų informacijos pateikimo formų respondentai prioritetus atidavė teminių filmų narkotikų tema ir fotonuotraukų iš narkomanų gyvenimo peržiūrai.

Apie 70 proc. respondentų pritarė apsaugos darbuotojų ir kitų klubo darbuotojų darbo vaidmens sustiprinimui jaunimo pasilinksminimo vietose. Policijos vaidmens sustiprinimui pritarė apie 25 proc. respondentų. Jie pateikė visą eilę priemonių, kurias galėtų taikyti policija naktinio pasilinksminimo įstaigose ar jų prieigose.

LITERATŪRA

1. Lietuvos Respublikos Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos ratifikavimo įstatymas. Valstybės žinios Nr. 60–1501, 1995.
2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. sausio 6 d. įsakymas Nr. 5 „Dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų sąrašo patvirtinimo“ Valstybės žinios Nr. 4–113, 2000.
3. Davidavičienė A. Narkotinių medžiagų vartojimo prevencija švietimo įstaigose: 2002 m. monitoringo duomenų analizė. Vilnius: UAB „Efrata“; 2002, 12 -25 p.
4. Evans-Whipp TJ, Bond L., Toumbourou JW., Catalano RF. School, parent, and student perspectives of school drug policies. *The Journal Of School Health [J Sch Health]*, ISSN: 0022-4391, 2007 Mar; Vol. 77 (3): 138-146.
5. Grimalauskienė O. Narkotikų vartojimo prevencija bendruomenėje. Pirminės sveikatos priežiūros darbuotojo žinynas. Vilnius: leidykla „Sveikata“, 2002, 37 – 59 p.
6. Gruodytė E. Narkotikai ir baudžiamoji atsakomybė. Monografija. Lietuvos teisės universitetas: teisinės informacijos centras. 2004, 26 – 69 p.
7. Jurgaitienė D. Narkotikų vartojimo paplitimas tarp moksleivių ir lemiantys veiksniai. Monografija. Klaipėda, S. Jokužio leidykla, 2010, 191 -198 p.
8. Jurgaitienė D., Zaborskis A., Šumskas L. “Narkotikų vartojimas tarp Klaipėdos profesinio mokyklų moksleivių 2004– 2006“ *Medicina (Kaunas)*, 2009, 45 (4): 843–851 p.
9. Narkotikų kontrolės departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės metinis pranešimas 2010 m. Prieiga per internetą: www.nkd.lt [žiūrėta 2011-03-05].
10. Narkotikų kontrolės departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės metinis pranešimas 2009 m. Prieiga per internetą: www.nkd.lt [žiūrėta 2011-03-05].
11. Narkotikų kontrolės departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės metinis pranešimas 2008 m. Prieiga per internetą: www.nkd.lt [žiūrėta 2011-03-05].
12. Narkotikų kontrolės departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės metinis pranešimas 2007 m. Prieiga per internetą: www.nkd.lt [žiūrėta 2011-03-05].
13. Hibell B, Andersson B, Bjarnason T, Ahlström S, Balakireva O, Kokkevi A, et al. The 2003 ESPAD report – alcohol and other drug use among students in 35 European countries. Swedish Council for

information on alcohol and other drugs CAN and Council of Europe (Pompidou group). Stockholm; 2004. Available at:

http://www.espad.org/documents/Espad/ESPAD_reports/The_2003_ESPAD_report.pdf

14. Tyrimas: Narkotikų vartojimas ir paplitimas Lietuvoje. *Narkotikų kontrolės departamentas*. 2009 m, žr. *internete*: http://www.politika.lt/index.php?cid=9316&new_id=2350335

DRUG ADDICTION PREVENTION AS A GUARANTEE OF PUBLIC SECURITY

Vladimiras Andrejevas*
Mykolas Romeris University

Dalia Jurgaitienė**
Klaipėda University

Summary

This article discusses the problem which is related to drugs using among younger people. Also we were trying to find out the best ways and methods of working with pupils, to reach the best results of drug addiction prevention. For that reason, there was made a questionnaire with specific questions and was given to the first-year students of Klaipėda and Mykolas Romeris universities. 270 students were surveyed. (119 from KU, 151 from MRU). The aim of this survey – to compare, how the current first-year students who were pupils in their past assess the information about drugs and drug addiction, presentation, theme, the place and time of occupations and the number of participants. Such kind of a task, like drug addiction prevention between pupils, executes for a long period of time on the Faculty of Public Security in the Mykolas Romeris University.

Much experience was accumulated. So it was interesting to know the reaction of former pupils, also their opinion on drug addiction prevention. After disposing the survey some interesting things were found out. We present them in our conclusions:

- pupils would like to know more about consequences of drugs using;
- pupils would like the doctors and police officers to talk more about it;
- also, pupils when getting information, would like to get it with thematic films and photos related to drugs;
- the most part of pupils would like to carry out conversations about drug addiction in a special room;
- the opinion of the pupils must help to prevent the drug addiction better;
- almost 70 percent of the respondents agreed with the strengthening of the role of security employees and other employees of the club at the places of youth entertainment. 25 percent of the respondents approved the strengthening of the role of the police. They presented a lot of means, which could be applied by the police at night clubs of their approaches.

Keywords: drugs, pupils, features of working with children, drug addiction prevention.

Vladimiras Andrejevas*, Mykolas Romeris universiteto Viešojo saugumo fakulteto Valstybės sienos apsaugos katedros lektorius. Mokslinių tyrimų kryptys: teisė, visuomenės saugumas.

Vladimiras Andrejevas*, Mykolas Romeris University, Faculty of Public Security, Department of State Border Guard, lecturer. Research interests: Public Law, Public Security.

Dalia Jurgaitienė**, Klaipėdos universiteto Sveikatos mokslų fakulteto Visuomenės sveikatos katedros lektorė, med. m. daktarė. Mokslinių tyrimų kryptys: narkotikų vartojimo paplitimas tarp moksleivių, studentų, kitų jaunų žmonių, narkomanijos prevencijos programos, sveikatos politika, priklausomybių prevencija ugdymo institucijose.

Dalia Jurgaitienė**, Klaipėda University, Faculty of Health Sciences, Department of Public Health lecturer, Doctor of Medicine Sciences. Research interests: spread of drug addiction among pupils, students, other young people, programmes for drug addiction prevention, health policy, prevention of dependence prevention.